Keskuslaskimokanyylin hoito

Laskimossa olevien Midline-kanyylien hoitoon aikuispotilailla sovelletaan tätä ohjetta. Huomioi, että ääreislaskimon kautta asetettujen keskuslaskimokanyylien eli PICC-kanyylien hoitoon on oma erillinen ohjeistus.

1. Pistokohdan hoito on steriili toimenpide, joka tehdään steriilein välinein.
2. Kädet desinfioidaan (20-30 sekuntia) ennen välineiden keräämistä. Käytettävät välineet asetetaan steriilille liinalle.
3. Jokaisessa vuorossa tehdään kanyylin ja sen pistokohdan ja kiinnityksen tarkkailu ja pistokohdan palpointi (myös läpinäkyvän kalvon päältä). Kiinnitä huomiota seuraaviin: kuumotus, punoitus, turvotus, kipu tai eritys sekä luumenien toimivuus. Kirjaa huomiot hoitotaulukkoon.
4. Kiinnityssidoksiin voi koskea tehdaspuhtain käsinein tai desinfioiduin käsin. Kanyylin kiinnityssidokset poistetaan tehdaspuhtain käsinein.
5. Peittämätöntä pistokohtaa kosketellaan steriilein käsinein tai välinein, koska kanyylin pistokohdan kautta on suora yhteys potilaan veriteihin.
6. Pistokohdan hoidossa käytetään suu-nenäsuojaa. Suu-nenäsuoja laitetaan myös potilaalle hoidon ajaksi.

7. Kädet desinfioidaan (20-30 sekuntia) ennen steriilien käsineiden pukemista.

8. Puhdistuksessa käytetään steriilejä käsineitä ja steriilejä välineitä. Potilaan pistokohdan ympäristö suojataan steriilillä liinalla.

9. Jos sidos kastuu, likaantuu tai irtoaa, pistokohta puhdistetaan ja vaihdetaan puhdas sidos välittömästi.

10. Pistokohta puhdistetaan aina, kun sidokset avataan. Puhdistukseen käytetään alkoholisetrimonia (esim. Dermades®) tai klooriheksidiinialkoholia. Iho puhdistetaan pistokohdasta lähtien pyyhkäisyillä, huomioidaan valumissuunta ja annetaan ihon kuivua ennen sidosten kiinnittämistä. Verinen tai eritteinen pistokohta puhdistetaan ensin keittosuolalla.

11. Kanyylin pistokohta suojataan puoliläpäisevällä kalvolla.
12. Jos pistokohta erittää tai potilas hikoilee kovasti, käytetään peittävää sidosta.
13. Puoliläpäisevä, läpinäkyvä kalvo vaihdetaan 7 vuorokauden välein (tai valmistajan ohjeen mukaan). Peittävä sidos vaihdetaan joka toinen päivä.

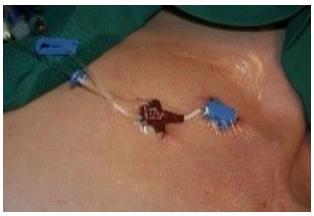

14. Pistokohtaan ei laiteta mitään voiteita (ei edes antiseptisia voiteita) eikä aineita.
15. Infusoitaessa käytetään ns. pulsoivaa tekniikkaa usealla varovaisella männän painalluksella, jotta kanyyliin saadaan virtausta. Liian voimallinen huuhtelu voi vaurioittaa suonta tai kanyylia.

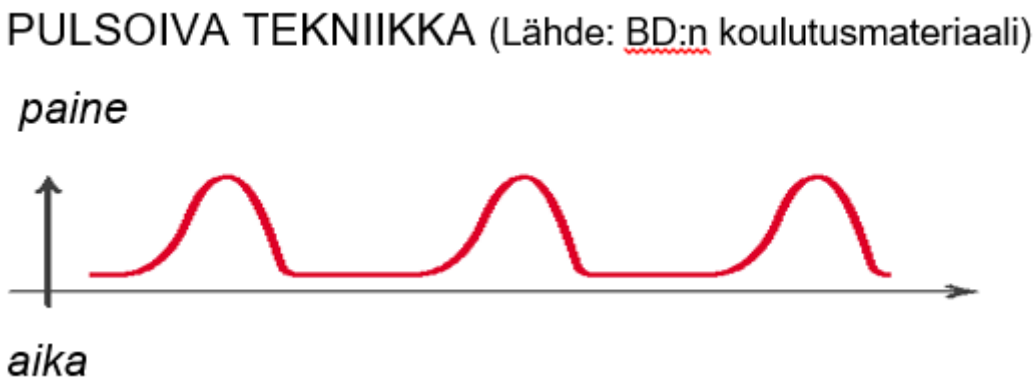

16. Keittosuolahuuhtelussa on huuhteluruiskun mäntä pidettävä pohjassa, kun kolmitiehana suljetaan. Tällä estetään ruiskun irrottamisessa syntyvä pieni alipaine, joka voi vetää pienen määrän verta kanyyliin ja aiheuttaa tukoksen.
17. Keskuslaskimokanyylin kaikki luumenet huuhdellaan 10 ml **keittosuolalla** päivittäin, vaikka reitti ei olisi käytössä.

18. Hoitotapahtuma ja tehdyt huomiot kirjataan potilaan hoitokertomukseen.
19. Havaitusta kanyyli-infektiosta tehdään ilmoitus infektioilmoitusjärjestelmään (SAI).

Verinäytteiden ottaminen ja verensiirto keskuslaskimokanyyliin

Verensiirto keskuslaskimokanyyliin ja verinäytteiden otto keskuslaskimokanyylista voidaan tehdä lääkärin antamalla luvalla.

Jos keskuslaskimokanyyliin kautta siirretään verta tai verituotteita tai kanyylista otetaan verinäytteitä, huuhdellaan veri kanyylista steriilillä fysiologisella keittosuolaliuoksella täytetyllä ruiskulla (aikuisilla vähintään 10 ml) verensiirron tai näytteenoton jälkeen. Varmistetaan, että toimitaan aseptisesti steriliteetti säilyttäen.

Huomioitava, että lasten ja aikuisten hematologian yksiköissä on omat erilliset ohjeet. Aikuisten hematologia käyttää ns. hepariinilukkoa potilailla, jotka menevät kanyylin kanssa kotiin.

Katso myös hoito-ohjeet.fi: Keskuslaskimokanyylin pistokohdan puhdistus/desinfektio